C/2025/3975

20.8.2025.

PREPORUKA VIJEĆA

od 8. srpnja 2025.

o ekonomskim, socijalnim, strukturnim i proračunskim politikama te politikama zapošljavanja Belgije

(C/2025/3975)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

Opća razmatranja

(1) U Uredbi (EU) 2024/1263, koja je stupila na snagu 30. travnja 2024., navode se ciljevi okvira gospodarskog upravljanja, čija je svrha promicanje dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanje prekomjernih državnih deficita. Uredbom je propisano da Vijeće i Komisija provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u UFEU-u. Europski semestar uključuje i sastavljanje preporuka za pojedine zemlje te nadzor provedbe tih preporuka. Uredba potiče i odgovornost za fiskalnu politiku na nacionalnoj razini i usmjerena je na srednjoročno razdoblje i djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica Vijeću i Komisiji mora dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan koji sadržava njezine fiskalne i investicijske obveze u pogledu reformi za četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog razdoblja. Kretanje neto rashoda ([2]) u tim planovima mora biti u skladu sa zahtjevima iz te uredbe, uključujući zahtjeve da se dug opće države do kraja razdoblja prilagodbe uvjerljivo smanjuje ili da se nastavi uvjerljivo smanjivati odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % bruto domaćeg proizvoda (BDP), a da se deficit opće države u srednjoročnom razdoblju smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz te uredbe, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine.

([1]) SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

([2]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2024/1263: „neto rashodi” znači državni rashodi bez (i) rashoda za kamate, (ii) diskrecijskih mjera na strani prihoda, (iii) rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, (iv) nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, (v) cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost i (vi) jednokratnih i drugih privremenih mjera.

(2) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]), kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam”), stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira se fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

(3) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) („Uredba o planu REPowerEU”) donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time se doprinosi energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, a istodobno povećava uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapacitet za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Belgija je u svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(4) Belgija je 30. travnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost, u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Komisija je na temelju članka 19. te uredbe ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. Vijeće je 13. srpnja 2021. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Belgije ([5]), koja je izmijenjena 8. prosinca 2023. na temelju članka 18. stavka 2. radi ažuriranja maksimalnog financijskog doprinosa za bespovratnu financijsku potporu i uključivanja poglavlja o planu REPowerEU ([6]). Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5., u kojoj se navodi da je Belgija u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća. Ostvarenje u zadovoljavajućoj mjeri podrazumijeva da postizanje prethodnih ključnih etapa i ciljnih vrijednosti iste reforme ili ulaganja nije poništeno.

(5) Vijeće je 20. lipnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Belgije ([7]). Plan je dostavljen u skladu s člankom 11. i člankom 36. stavkom 1. točkom (a) Uredbe (EU) 2024/1263, obuhvaća razdoblje od 2025. do 2029. i sadržava fiskalnu prilagodbu tijekom sedam godina.

(6) Komisija je 26. studenoga 2024. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2025., u kojem Belgija nije utvrđena kao jedna od država članica za koje je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2025., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 13. svibnja 2025. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([9]), a 10. ožujka 2025. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.

([3]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([5]) Provedbena odluka Vijeća od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Belgije (ST 10161/2021).

([6]) Provedbena odluka Vijeća od 8. prosinca 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 13. srpnja 2021. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Belgije (ST 15570/2023).

([7]) Preporuka Vijeća od 20. lipnja 2025. o potvrđivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Belgije (SL C, C/2025/3698, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3698/oj).

([8]) Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011 . o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L, 306, 23.11.2011., str. 25.).

([9]) Preporuka Vijeća od 13. svibnja 2025. o ekonomskoj politici europodručja (SL C, C/2025/2782, 22.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

(7) Komisija je 29. siječnja 2025. objavila Kompas konkurentnosti, strateški okvir čiji je cilj potaknuti globalnu konkurentnost EU-a u sljedećih pet godina. U njemu su utvrđena tri imperativa preobrazbe za održiv gospodarski rast: (i) inovacije, (ii) dekarbonizacija i konkurentnost i (iii) sigurnost. Kako bi se smanjio inovacijski jaz, EU namjerava potaknuti inovacije u industriji, poduprijeti rast *start-up* poduzeća inicijativama kao što su strategija EU-a za *start-up* i *scale-up* poduzeća i promicati primjenu naprednih tehnologija kao što su umjetna inteligencija i kvantno računalstvo. Komisija je radi zelenijeg gospodarstva izradila detaljan Akcijski plan za priuštivu energiju i Plan za čistu industriju, kojima se osigurava troškovno učinkovit prelazak na čistu energiju koji ne ugrožava konkurentnost, osobito u energetski intenzivnim sektorima, i koji djeluje kao pokretač rasta. Kako bi smanjila pretjeranu ovisnost i povećala sigurnost, Unija intenzivno radi na jačanju globalnih trgovinskih partnerstava, diversifikaciji lanaca opskrbe i osiguravanju dostupnosti kritičnih sirovina i izvora čiste energije. Ti se prioriteti temelje na horizontalnim čimbenicima, a to su regulatorno pojednostavnjenje, produbljivanje jedinstvenog tržišta, financiranje konkurentnosti i unija štednje i ulaganja, promicanje vještina i kvalitetnih poslova te bolja koordinacija politika EU-a. Kompas konkurentnosti usklađen je s europskim semestrom, čime se osigurava usklađenost ekonomskih politika država članica sa strateškim ciljevima Komisije i omogućuje ujednačen pristup gospodarskom upravljanju, što potiče održiv rast, inovacije i otpornost u cijeloj Uniji.

(8) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2025. razvijati usporedno s provedbom Mehanizma za oporavak i otpornost. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Te preporuke za pojedinu zemlju i dalje su jednako relevantne za ocjenu izmijenjenih planova za oporavak i otpornost u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(9) Preporukama za pojedinu zemlju za 2025. obuhvaćeni su svi ključni izazovi ekonomske politike na koje se nije u dovoljnoj mjeri odgovorilo mjerama iz planova za oporavak i otpornost, vodeći računa o relevantnim izazovima utvrđenima u preporukama za pojedinu zemlju u razdoblju od 2019. do 2024.

(10) Komisija je 4. lipnja 2025. objavila Izvješće za Belgiju za 2025. U njemu je ocijenjen napredak Belgije u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Belgije. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su najhitniji izazovi s kojima se Belgija suočava. Ocijenjen je i napredak Belgije u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije za 2030. u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina te smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

Ocjena godišnjeg izvješća o napretku

(11) Vijeće je 20. lipnja 2025. za Belgiju preporučilo sljedeće maksimalne stope rasta neto rashoda: 3,6 % u 2025., 2,5 % u 2026., 2,5 % u 2027., 2,1 % u 2028. i 2,1 % u 2029., što odgovara maksimalnim kumulativnim stopama rasta, izračunanima u odnosu na baznu godinu 2024., od 3,6 % u 2025., 6,1 % u 2026., 8,8 % u 2027., 11,1 % u 2028. i 13,4 % u 2029. Te maksimalne stope rasta neto rashoda u razdoblju 2025. – 2029. podudaraju se s korektivnim kretanjem u skladu s člankom 3. stavkom 4. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97 ([10]), u skladu s Preporukom Vijeća od 20. lipnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([11]) te su zamijenile Preporuku Vijeća od 21. siječnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita ([12]). Belgija je 30. travnja 2025. dostavila svoje godišnje izvješće o napretku ([13]) u kojem izvješćuje o mjerama koje je poduzela kao odgovor na preporuku Vijeća od 21. siječnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita, provedbi reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe te provedbi reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra. U godišnjem izvješću o napretku uzeto je u obzir i polugodišnje izvješće Belgije o napretku postignutom u ostvarivanju svojeg plana za oporavak i otpornost u skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241.

([10]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).
([11]) Preporuka Vijeća od 20. lipnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Belgiji [ST 10166/25].
([12]) Preporuka Vijeća od 21. siječnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita u Belgiji [5032/25].
([13]) Godišnja izvješća o napretku za 2025. dostupna su na poveznici: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en

(12) Agresivni rat Rusije protiv Ukrajine i njegove posljedice egzistencijalna su prijetnja Europskoj uniji. Komisija je preporučila koordiniranu aktivaciju nacionalne klauzule o odstupanju iz Pakta o stabilnosti i rastu radi potpore nastojanjima EU-a da se postigne brzo i znatno povećanje potrošnje za obranu a Europsko vijeće taj je prijedlog pozdravilo 6. ožujka 2025. Na zahtjev Belgije od 30. travnja 2025. Vijeće je 8. srpnja 2025. na preporuku Komisije donijelo preporuku kojom se Belgiji dopušta odstupanje od i premašivanje preporučenih maksimalnih stopa rasta neto rashoda ([14]).

(13) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat ([15]), deficit opće države u Belgiji se s 4,1 % BDP-a u 2023. povećao na 4,5 % BDP-a u 2024., dok je dug opće države porastao sa 103,2 % BDP-a krajem 2023. na 104,7 % BDP-a krajem 2024. Prema izračunima Komisije ta kretanja odgovaraju stopi rasta neto rashoda od 4,2 % u 2024. U godišnjem izvješću o napretku Belgija procjenjuje da će rast neto rashoda u 2024. iznositi 3,9 %. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([16]), koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, bio je u 2024. ekspanzivan, za 0,4 % BDP-a.

(14) Prema godišnjem izvješću o napretku, u makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije Belgije očekuje se rast realnog BDP-a od 1,2 % u 2025. i predviđa se da će inflacija mjerena HIPC-om u 2025. iznositi 2,8 %. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će se realni BDP povećati za 0,8 % u 2025. i za 0,9 % u 2026., a inflacija mjerena HIPC-om iznositi 2,8 % u 2025. i 1,8 % u 2026.

(15) U godišnjem izvješću o napretku predviđa se povećanje deficita opće države na 5,5 % BDP-a u 2025. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 107,2 % do kraja 2025. Ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 6,0 % u 2025. U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se deficit opće države od 5,4 % BDP-a u 2025. Povećanje deficita u 2025. uglavnom je posljedica većih rashoda za troškove povezane sa starenjem stanovništva, obranu i plaćanja kamata. Prema izračunima Komisije ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 5,0 % u 2025. Ta niža predviđanja rasta neto rashoda nego u godišnjem izvješću o napretku posljedica su nižeg predviđenog rasta rashoda u bruto investicijama u fiksni kapital i intermedijarnu potrošnju te manjeg učinka diskrecijskih mjera za smanjenje prihoda u Komisijinoj prognozi. Prema Komisijinim procjenama predviđa se da će smjer fiskalne politike, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, u 2025. biti ekspanzivan, za 0,4 % BDP-a. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do povećanja udjela duga opće države u BDP-u na 107,1 %. Povećanje udjela duga u BDP-u u 2025. uglavnom je posljedica postojanosti visokog deficita opće države.

(16) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. očekuje se da će se u 2025. bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost financirati rashodi opće države u iznosu od 0,1 % BDP-a, u odnosu na 0,1 % BDP-a u 2024. Rashodi financirani bespovratnom potporom iz Mehanizma za oporavak i otpornost omogućavaju visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo i dug opće države Belgije.

(17) Rashodi opće države za obranu u Belgiji iznosili su 0,9 % BDP-a u 2021., 1,0 % BDP-a u 2022. i 0,9 % BDP-a u 2023. ([17]) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će rashodi za obranu iznositi 1,3 % BDP-a u 2024. i 1,7 % BDP-a u 2025. To odgovara povećanju od 0,8 postotnih bodova BDP-a u odnosu na 2021. Razdoblje aktivacije nacionalne klauzule o odstupanju (2025. – 2028.) Belgiji omogućuje da ponovno odredi prioritete državnih rashoda ili poveća državne prihode tako da trajno povećani rashodi za obranu ne ugroze fiskalnu održivost u srednjoročnom razdoblju.

([14]) Preporuka Vijeća od 8. srpnja 2025. kojom se Belgiji dopušta odstupanje od maksimalnih stopa rasta neto rashoda kako ih je utvrdilo Vijeće na temelju Uredbe (EU) 2024/1263 (aktivacija nacionalne klauzule o odstupanju) (SL C, C/2025/3960, 20.8.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3960/oj).

([15]) Eurostat–Euro Indicators (Pokazatelji za europodručje), 22.4.2025.

([16]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna EU-a. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između (i) srednjoročnog potencijalnog rasta i (ii) promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije.

([17]) Eurostat, državni rashodi prema klasifikaciji funkcija države (COFOG). Zbog metodoloških razlika između definicija COFOG-a i NATO-a rashodi koji se temelje na definiciji COFOG-a mogu se razlikovati od izdataka utemeljenih na definiciji NATO-a.

(18) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će se neto rashodi u Belgiji povećati za 5,0 % u 2025. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se da će rast neto rashoda Belgije u 2025. biti veći od maksimalne stope rasta koju treba utvrditi korektivnim kretanjem koje je preporučila Komisija, što odgovara odstupanju ([18]) od 0,7 % BDP-a. Međutim, predviđeno odstupanje na temelju aktualnih projekcija potrošnje za obranu u granicama je fleksibilnosti predviđene nacionalnom klauzulom o odstupanju.

(19) U godišnje izvješće o napretku nisu uključene proračunske projekcije nakon 2025. Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2025. predviđa se deficit opće države od 5,5 % BDP-a u 2026. Povećanje deficita 2026. uglavnom je posljedica većih rashoda za kamate. Ta kretanja odgovaraju rastu neto rashoda od 3,0 % u 2026. Prema Komisijinim procjenama predviđa se da će u 2026. smjer fiskalne politike, koji uključuje rashode financirane na nacionalnoj razini i na razini EU-a, biti kontrakcijski, za 0,3 % BDP-a. Komisija predviđa da će se do kraja 2026. udio duga opće države u BDP-u povećati na 109,8 %. Povećanje udjela duga u BDP-u u 2026. uglavnom je posljedica postojanosti visokog deficita opće države.

(20) U preporuci kojom se potvrđuje srednjoročni plan Belgije utvrđene su reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe i rokovi njihove provedbe. Uključuju postojeće i pojačane mjere iz plana za oporavak i otpornost, kao što su mirovinska reforma i revizije javne potrošnje, te dodatne reforme i ulaganja kao što su reforme tržišta rada, porezna reforma, proračunska koordinacija te poslovno okruženje i propisi. Sve reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje očekuju se nakon 30. travnja 2025.

(21) Belgija je izložena visokim rizicima za dugoročnu fiskalnu održivost. ([19]) Osim nepovoljnog početnog stanja proračuna, prema Komisijinu Izvješću o starenju stanovništva za 2024. ([20]) predviđa se da će se rashodi za mirovine u razdoblju 2022. – 2070. povećati za 3,5 postotnih bodova BDP-a u odnosu na prosjek EU-a od 0,4 postotna boda BDP-a. Plan za oporavak i otpornost Belgije uključuje mirovinsku reformu koja bi trebala doprinijeti prevladavanju tog izazova, ali i drugim ciljevima kao što su poboljšanje socijalne održivosti sustava, poticanje radnika da ostanu aktivni na tržištu rada i nakon stjecanja uvjeta za prijevremeno umirovljenje i osiguravanje većeg stupnja konvergencije među mirovinskim sustavima i unutar njih. Belgija se, u okviru svojeg srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana i kao temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe, obvezala provesti reformu kojim bi taj problem riješila.

(22) Porezi na rad (porezi na dohodak i socijalni doprinosi) među najvišima su u EU-u na svim razinama dohotka, što financijski destimulira rad. Za primatelje drugog dohotka u kućanstvu posebne porezne značajke kao što je „bračni kvocijent” ([21]) dovode do kraćeg radnog vremena ili nezaposlenosti. Veliko porezno opterećenje rada kompenzira se brojnim subvencijama za plaće, što dovodi do gospodarske neučinkovitosti i složenijeg poreznog sustava. Nadalje, prihodi od poreza na potrošnju niži su od prosjeka EU-a zbog široke primjene izuzeća od PDV-a i sniženih stopa. Koncepcija oporezivanja kapitala narušava ulagačko ponašanje jer poreznim poticajima dovodi do prekomjernih ulaganja u određene vrste imovine. Preusmjeravanjem poreznog opterećenja s rada na druge porezne osnovice i ograničavanjem upotrebe poreznih rashoda mogla bi se povećati učinkovitost poreznog sustava i smanjiti destimulacije za rad. Belgija se u svojem srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu i kao temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe, obvezala provesti određene mjere koje bi trebale dovesti do napretka u rješavanju problema oporezivanja.

(23) Sustav socijalnih naknada odvraća od zapošljavanja ili rada u duljem radnom vremenu. Mnoge socijalne naknade ovise o statusu i ne temelje se na provjeri imovinskog stanja, što smanjuje učinkovitost sustava naknada. Naknade za nezaposlenost nisu vremenski ograničene i ne temelje se na provjeri imovinskog stanja dugotrajno nezaposlenih osoba, što pogoršava zamku nezaposlenosti. Reformom strukture sustava socijalnih naknada i povećanjem njegove transparentnosti mogli bi se povećati poticaji za rad. Belgija se u svojem srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu i kao temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe obvezala provesti reformu radi rješavanja problema socijalnih naknada.

([18]) Te će se vrijednosti od 2026. pojaviti na kontrolnom računu uvedenom člankom 22. Uredbe (EU) 2024/1263.
([19]) Europska komisija, 2024., Izvješće o održivosti duga.
([20]) Europska komisija i Odbor za ekonomsku politiku, Izvješće o starenju stanovništva za 2024., dostupno na: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.
([21]) Belgija primjenjuje sustav raspodjele dohotka („bračni kvocijent”) koji omogućuje da partner koji prima plaću dio svojeg dohotka od profesionalne djelatnosti pripiše partneru koji ne prima plaću.

(24) Sastav i učinkovitost javne potrošnje mogu se poboljšati kako bi se stvorio prostor za veća javna ulaganja, a tome može doprinijeti i bolja priprema projekata. Unatoč nekim mjerama koje su poduzele sve razine vlasti u okviru plana za oporavak i otpornost, ukupna javna potrošnja kao udio u BDP-u u Belgiji i dalje je među najvišima u europodručju. To pokazuje da postoji prostor za fiskalnu prilagodbu koja se više temelji na potrošnji, primjerice donošenjem obveznih ciljeva uštede. Na temelju revizije potrošnje i evaluacija politika Belgija može bolje odrediti prioritete i povećati učinkovitost javne potrošnje. Belgija se u svojem srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu i kao temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe obvezala provesti određene mjere koje bi trebale dovesti do napretka u rješavanju problema javne potrošnje.

(25) U državi članici s federalnim uređenjem kao što je Belgija, u kojoj je velik dio ovlasti u pogledu potrošnje prenesen na podnacionalne vlasti, neophodno je djelotvorno usklađivanje proračuna. Unatoč sporazumu o suradnji potpisanom 2013., još uvijek ne postoji službeni dogovor o višegodišnjim proračunskim ciljevima na svim razinama vlasti, što otežava usklađivanje proračuna. Belgija se u svojem srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu i kao temelj za produljenje razdoblja fiskalne prilagodbe obvezala provesti reformu kojom bi riješila problem usklađivanja proračuna.

Ključni izazovi u području politika

(26) Prema Komisijinu Izvješću o starenju stanovništva za 2024. ([22]) javna potrošnja za dugotrajnu skrb u 2022. iznosila je 2,3 % BDP-a (u odnosu na prosjek EU-a od 1,7 %), što Belgiju svrstava među zemlje s najvećom potrošnjom za dugotrajnu skrb u EU-u. Predviđa se da će se do 2070. rashodi za dugotrajnu skrb povećati za 1,7 postotnih bodova BDP-a, u odnosu na prosječno povećanje od 0,8 postotnih bodova u EU-u, što povećava rizike za dugoročnu fiskalnu održivost u Belgiji. Dostupni podaci pokazuju da je u ustanovama za rezidencijalnu skrb udio osoba koje su neovisne ili u manjoj mjeri ovisne o skrbi osobito velik u Regiji glavnog grada Bruxellesa i Valoniji. Osim toga, udio starijih osoba koje su nepotrebno ili barem preuranjeno smještene u ustanove za rezidencijalnu skrb i dalje je visok, iako se u posljednjih deset godina smanjuje. Federalne vlasti pokrenule su reforme za povećanje troškovne učinkovitosti korištenja različitih oblika skrbi, osobito kako bi se izbjeglo ili odgodilo nepotrebno ili preuranjeno smještanje u domove. Te bi mjere trebalo provesti učinkovito, posebno kako bi se postigla troškovna učinkovitost određenih opcija dugotrajne skrbi kao što je institucionalna skrb, a pristup skrbi i uslugama ostao cjenovno pristupačan.

(27) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. Očekuje se da će doprinijeti djelotvornom svladavanju svih ili znatnog dijela izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku dovršetak djelotvorne provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Belgije zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. U komunikaciji Komisije naslovljenoj „NextGenerationEU – put do 2026.”, donesenoj 4. lipnja 2025., pojašnjava se primjenjivi vremenski okvir za kraj Mehanizma i državama članicama daju se smjernice za maksimalno pojačanje provedbe do 31. kolovoza 2026., među ostalim o tome kako dodatno pojednostavniti planove za oporavak i otpornost, utvrđuju se ključne opcije koje treba razmotriti pri njihovoj reviziji i naglašava se važnost pažljivog zajedničkog planiranja podnošenja posljednjih zahtjeva za plaćanje 2026. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(28) Belgija je ubrzala provedbu programa kohezijske politike, koja obuhvaća potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (ERDF), Fonda za pravednu tranziciju (FPT) i Europskog socijalnog fonda plus (ESF+). Važno je nastaviti ulagati napore u brzu provedbu tih programa i maksimalno povećati njihov učinak na terenu. Belgija u okviru svojih programa kohezijske politike već poduzima mjere za poticanje konkurentnosti i rasta, jačajući pritom socijalnu koheziju. Belgija se istodobno i dalje suočava s izazovima, uključujući one koji se odnose na konkurentnost, regionalne razlike, među ostalim u pogledu rizika od siromaštva i socijalne isključenosti, koji su u nekim regijama pogoršani zbog stanja na tržištu stambenih nekretnina, pristupa zapošljavanju i mjerama aktivacije, razvoja vještina i kvalitetnog obrazovanja. U skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća ([23]) Belgija

([22]) Europska komisija i Odbor za ekonomsku politiku, Izvješće o starenju stanovništva za 2024., dostupno na: https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2024-ageing-report-economic-andbudgetary-projections-eu-member-states-2022-2070_en.

([23]) Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159.).

je u okviru preispitivanja fondova kohezijske politike u sredini programskog razdoblja dužna preispitati svaki program, uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju 2024. U Komisijinu prijedlogu donesenom 1. travnja 2025. ([24]) rok za dostavu procjene o ishodu preispitivanja u sredini programskog razdoblja za svaki program produljuje se nakon 31. ožujka 2025. Ujedno se osigurava fleksibilnost kako bi se ubrzali provedba programa i poticaji za države članice da dodijele sredstva kohezijske politike za pet strateških prioritetnih područja u Uniji, odnosno konkurentnost u područjima strateških tehnologija, obranu, stanovanje, otpornost vodoopskrbe i energetsku tranziciju, zadržavajući pritom fokus na osobama u najranjivijim situacijama kada su posrijedi programi fonda ESF+.

(29) Platforma za strateške tehnologije za Europu (STEP) pruža priliku za ulaganja u ključne strateške prioritete EU-a jačanjem konkurentnosti EU-a. STEP koristi sredstva iz 11 postojećih fondova EU-a. Države članice mogu doprinositi i programu InvestEU potporom ulaganjima u prioritetna područja. Belgija bi te inicijative mogla optimalno iskoristiti kako bi poduprla razvoj ili proizvodnju ključnih tehnologija, uključujući čiste i resursno učinkovite tehnologije.

(30) Uz gospodarske i socijalne poteškoće na koje se odgovara planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova EU-a, Belgija bi trebala učinkovito odgovoriti na preostale izazove koji se odnose na inovacije, poslovno okruženje, regulatorno i administrativno opterećenje i složenost, ograničenja u uslužnom sektoru, dekarbonizaciju industrije i prometa, uvođenje obnovljivih izvora energije, subvencije za fosilna goriva, prekomjerno taloženje dušika, manjak radne snage i neusklađenost ponude i potražnje vještina, integraciju skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, obrazovni sustav i nastavničku profesiju.

(31) Iako je Belgija jedan od predvodnika EU-a u području inovacija i ima visok intenzitet istraživanja i razvoja, belgijske aktivnosti istraživanja i razvoja koncentrirane su u nekoliko sektora i velikih poduzeća. Visoke porezne olakšice ne dopiru do poduzeća s najvećim potencijalom rasta. Za veću uspješnost u području inovacija i održivi rast produktivnosti nužno bi bilo jačati širenje znanja u svim sektorima gospodarstva. Čini se da je moguće dodatno poboljšati učinkovitost i djelotvornost javne potpore za istraživanja i inovacije, osobito izbjegavanjem učinaka istiskivanja i boljom dodjelom sredstava brzorastućim poduzećima. Osim toga, niska stopa radne mobilnosti u Belgiji, koja može biti posljedica čimbenika kao što su visoke plaće povezane sa stažem te niska transparentnost plaća, također ograničava širenje inovacija na ostatak gospodarstva.

(32) Kako je navedeno u Kompasu konkurentnosti, sve institucije EU-a te nacionalne i lokalne institucije moraju uložiti velike napore u izradu jednostavnijih pravila i ubrzavanje administrativnih postupaka. Komisija je postavila ambiciozne ciljeve za smanjenje administrativnog opterećenja: za najmanje 25 % i najmanje 35 % za MSP-ove. Izradila je i nove alate za postizanje tih ciljeva, što uključuje testiranje otpornosti propisa EU-a na stres i intenzivniji dijalog s dionicima. Kako bi se te ambicije ostvarile, i Belgija treba poduzeti mjere. 71 % poduzetnika smatra da složenost administrativnih postupaka predstavlja problem za poslovanje njihova poduzeća u Belgiji ([25]). Na poslovno okruženje u Belgiji negativno utječe visoko regulatorno opterećenje i velika složenost. Poduzeća su izložena velikom administrativnom opterećenju, posebno zbog poreznih propisa i propisa iz radnog prava. Troškovi usklađivanja MSP-ova s radnim i poreznim sustavom u Belgiji su relativno visoki, posebno za poduzeća koja se moraju uskladiti s više regionalnih sustava. Osim toga, Belgija ima jednu od najnižih razina poslovne dinamike u EU-u ([26]). Unatoč nedavnom povećanju, stopa osnivanja novih poduzeća i dalje je relativno niska, posebno kad je riječ o poduzećima sa zaposlenima. Udio brzorastućih poduzeća u Belgiji znatno je ispod prosjeka EU-a. Moguće je da na slabiju poslovnu dinamiku utječe i velika restriktivnost trgovine u uslužnom sektoru. Trebalo bi poduzeti i mjere za ukidanje ograničenja za regulirane profesije. Prema Uredbi o tržištu proizvoda za razdoblje 2023. – 2024. Belgija ima više ograničenja za većinu profesija, odnosno za arhitekte, računovođe i posrednike za nekretnine. Zahtjevi za ulazak i dalje su posebno visoki za te profesije i za odvjetnike.

([24]) Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o izmjeni uredaba (EU) 2021/1058 i (EU) 2021/1056 u pogledu posebnih mjera za svladavanje strateških izazova u kontekstu preispitivanja u sredini programskog razdoblja – COM (2025) 123 final.

([25]) *„Businesses" attitudes towards corruption in the EU* (Stavovi poduzeća prema korupciji u EU-u), izvješće Flash Eurobarometra (travanj 2024.).

([26]) Belgijska nacionalna banka, Tablica pokazatelja konkurentnosti, izvješće za 2024.

(33) Osim toga, cijena električne energije za industrijsku uporabu u Belgiji znatno je viša od cijene plina. Budući da proizvodni sektor proizvodi 30 % emisija stakleničkih plinova u Belgiji, potrebni su dodatni poticaji za dekarbonizaciju industrijskih procesa i prelazak na čišću energiju. Poticanje praksi kružnog gospodarstva i održivih lanaca opskrbe moglo bi pomoći i u smanjenju potražnje za energijom u industrijskom sektoru. Emisije stakleničkih plinova iz zrakoplovnog i pomorskog sektora, uključujući potrošnju goriva povezanu s međunarodnim prometnim djelatnostima, znatno su iznad prosjeka EU-a ([27]). Željeznički prijevoz nedovoljno je privlačna opcija za prijevoz putnika i tereta, a broj osobnih automobila neprestano se povećava, što dovodi do visokih troškova zagušenja. Diferenciranija naplata cestarina za sve vrste vozila, daljnja ulaganja u javni prijevoz i promicanje zajedničkog korištenja automobila i aktivne mobilnosti učinili bi promet održivijim.

(34) S obzirom na to da je udio energije iz obnovljivih izvora u konačnoj potrošnji energije 2023. iznosio samo 14,7 %, korištenje energije iz obnovljivih izvora među najnižima je u EU-u. Belgija će morati uložiti znatne napore kako bi ostvarila svoj cilj za energiju iz obnovljivih izvora od 21,7 % do 2030., što je i dalje ispod očekivanog doprinosa Belgije cilju EU-a za 2030. Iako je zagušenje mreže povezano s proizvodnjom solarne energije postalo ozbiljan problem, nisu najavljena nova ulaganja u kopnenu mrežu. Osim toga, belgijski regulatorni okvir i dalje otežava razvoj fleksibilnih resursa kao što su upravljanje potrošnjom i skladištenje. Ulaganjem u mrežnu infrastrukturu i ubrzavanjem postupaka izdavanja dozvola poticalo bi se uvođenje energije iz obnovljivih izvora. Osim toga, moglo bi se poticati dijeljenje energije, vlastita potrošnja i fleksibilnost potražnje. Unatoč relativno visokom udjelu nuklearne energije u kombinaciji izvora energije, cijene električne energije za kućanstva visoke su u usporedbi s plinom i loživim uljem u Belgiji, što otežava prelazak na električnu energiju i prelazak na zelenije sustave grijanja. Preusmjeravanje trošarina s električne energije na loživo ulje i plin učinilo bi električnu energiju cjenovno pristupačnijom od fosilnih goriva.

(35) Belgija znatno subvencionira fosilna goriva i subvencije ne planira ukinuti prije 2030. U nedavnom izvješću belgijskih tijela ([28]) procjenjuje se da su 2021. izravne federalne subvencije za fosilna goriva iznosile 12 milijardi EUR (2,4 % BDP-a). Osobito bi se moglo razmotriti prioritetno postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva koje ne rješavaju problem energetskog siromaštva na ciljani način, ne odgovaraju na stvarna pitanja energetske sigurnosti, ometaju elektrifikaciju i nisu ključne za industrijsku konkurentnost. U Belgiji su subvencije za fosilna goriva, kao što su smanjene trošarine na loživo ulje i profesionalni dizel, kartice poduzeća za gorivo i smanjeni PDV na plin, gospodarski neučinkovite, zadržavaju ovisnost o fosilnim gorivima i ne doprinose ispunjavanju klimatskih obveza Belgije. Subvencije za fosilna goriva koče i energetsku obnovu zgrada, a može se dogoditi da Belgija ne ispuni svoje ciljeve obnove i energetske učinkovitosti za 2030. Povećanje trenutačne razine ulaganja u energetsku obnovu i dopuna ulaganjima provedbom reforma politika kako bi se poticaji preusmjerili na energetsku obnovu i niskougljična rješenja za grijanje doprinijelo bi ubrzanju energetske tranzicije.

(36) Kvaliteta vode i degradacija prirode glavni su razlozi za zabrinutost jer na većinu vodnih tijela u Belgiji utječu raspršeni izvori onečišćenja. Smanjenje razina bioraznolikosti ugrožava gospodarske sektore koji u velikoj mjeri ovise o uslugama ekosustava. Prirodna rješenja ključna su za izgradnju otpornosti na klimatske promjene i zaštitu gospodarstva od učinaka ekstremnih vremenskih uvjeta. Intenzivna poljoprivreda, posebno stočarstvo, oslobađa velike količine onečišćujućih tvari u zraku, tlu i vodi. Proizvodnja električne energije, metalski sektor i proizvodnja kemikalija također uzrokuju onečišćenje. Iako je flamanska vlada donijela revidirani sedmi akcijski program za nitrate, potrebno je daljnje djelovanje kako bi se smanjile količine hranjivih tvari i kemikalija u površinskim vodama i poljoprivreda postala održivija.

(37) Stopa slobodnih radnih mjesta u Belgiji trenutačno je među najvišima u EU-u (4,1 % u odnosu na prosjek EU-a od 2,3 % u 2024.), a poslodavcima je teško pronaći kandidate s odgovarajućim vještinama. Manjak radne snage i nedostatak kvalificiranog osoblja otežavaju poslovne i investicijske aktivnosti, uključujući one za zelenu i digitalnu tranziciju. Međutim, regionalne razlike u udjelu zaposlenog stanovništva znatne su i ima prostora za poboljšanje međuregionalne mobilnosti radne snage. Trajni je problem integracija skupina u nepovoljnom položaju, uključujući osobe s nižom razinom obrazovanja, starije radnike, osobe migrantskog podrijetla i osobe s invaliditetom. To znači da bi se mogla povećati učinkovitost politika aktivacije na tržište rada, posebno poboljšanjem učinkovitosti javnih službi za zapošljavanje i ciljanim mjerama za pomoć pri integraciji skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada. Neusklađenost ponude i potražnje vještina objašnjava se i niskom stopom usavršavanja i prekvalifikacije odraslih.

([27]) Statistički podaci o prometu u EU-u: Statistička knjižica, 2024.
([28]) FPS Finance (2024.), Inventory of Federal fossil-fuel subsidies.

(38) Unatoč visokim razinama javne potrošnje na obrazovanje, ishodi učenja pogoršali su se, a udio najuspješnijih učenika naglo se smanjio ([29]). Socioekonomsko i migrantsko podrijetlo i dalje su važni prediktori uspješnosti učenika. Iako sve zajednice provode opsežne reforme kako bi odgovorile na te izazove, daljnja revizija politika ponavljanja razreda, pružanje veće fleksibilnosti učenicima za prelazak s općih na strukovne smjerove te jačanje personaliziranog učenja moglo bi pomoći u rješavanju nejednakosti i poboljšati uspješnost učenika. Poboljšanje osnovnih vještina svih učenika ključno je za poboljšanje njihovih izgleda na tržištu rada, uključujući skupine u nepovoljnom položaju. Manjak radne snage mogao bi se riješiti jačanjem relevantnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja za tržište rada u tehničkim zanimanjima te povećanjem broja studenata i osoba s diplomom u području IKT-a (informacijske i komunikacijske tehnologije) i STEM-a (znanosti, tehnologije, inženjerstva i matematike). Manjak učitelja i nastavnika i dalje je kritičan u cijeloj zemlji i nerazmjerno utječe na škole s većim udjelom učenika u nepovoljnom položaju ([30]). Nužno je poboljšati status nastavničke struke, posebno osiguravanjem stabilnosti radnih mjesta te privlačnih i diferenciranih karijera.

(39) Imajući u vidu blisku međusobnu povezanost gospodarstava država članica europodručja i njihov zajednički doprinos funkcioniranju ekonomske i monetarne unije, Vijeće je u 2025. državama članicama europodručja preporučilo da poduzmu djelovanja, među ostalim u okviru svojih planova za oporavak i otpornost, u cilju provedbe Preporuke o ekonomskoj politici europodručja 2025. Kad je riječ o Belgiji, preporuke br. 2, 3, 4 i 5 doprinose provedbi prve preporuke za europodručje o konkurentnosti, preporuke br. 4 i 5 doprinose provedbi druge preporuke za europodručje o otpornosti, a preporuka br. 1 doprinosi provedbi treće preporuke za europodručje o makroekonomskoj i financijskoj stabilnosti iz Preporuke za 2025.,

PREPORUČUJE da Belgija u 2025. i 2026. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Povećati ukupnu potrošnju za obranu i sigurnost i povećati pripravnost, osiguravajući pritom održivost duga u skladu sa zaključcima Europskog vijeća od 6. ožujka 2025. Pridržavati se maksimalnih stopa rasta neto rashoda koje je Vijeće preporučilo 20. lipnja 2025. s ciljem okončanja stanja prekomjernog deficita i pritom iskoristiti mogućnost povećanja rashoda za obranu na temelju nacionalne klauzule o odstupanju. Provesti reforme i ulaganja na kojima se temelji produljeno razdoblje prilagodbe u skladu s preporukom Vijeća od 20. lipnja 2025. Povećati troškovnu učinkovitost sustava dugotrajne skrbi i istodobno zadržati cjenovno pristupačan pristup skrbi i uslugama.

2. Imajući u vidu odgovarajuće rokove za pravovremen dovršetak reformi i ulaganja na temelju Uredbe (EU) 2021/241, osigurati djelotvornu provedbu plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU. Ubrzati provedbu programâ kohezijske politike (EFRR, FPT, ESF+) na temelju, ovisno o slučaju, mogućnosti koje nudi preispitivanje u sredini programskog razdoblja. Optimalno iskoristiti instrumente EU-a, među ostalim mogućnosti koje nude program InvestEU i Platforma za strateške tehnologije za Europu, radi povećanja konkurentnosti.

3. Pojednostavniti propise, poboljšati regulatorne alate, smanjiti administrativno opterećenje i ukloniti prepreke trgovini i tržišnom natjecanju, posebno u uslužnom sektoru i reguliranim profesijama, kako bi se poboljšali poslovno okruženje i poslovna dinamika. Povećati širenje inovacija usmjeravanjem javne potpore za istraživanje i razvoj u poduzeća s najvećim potencijalom rasta. U tom kontekstu ujedno poticati profesionalnu mobilnost radnika.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, među ostalim povećanjem energetske učinkovitosti i smanjenjem upotrebe fosilnih goriva u zgradama te daljnjim poticanjem industrije na dekarbonizaciju. Pružati poticaje i uklanjati prepreke za šire korištenje i dostupnost javnog prijevoza, prijevoza s niskom razinom emisija i aktivne mobilnosti. Ubrzati uvođenje energije iz obnovljivih izvora i nadograditi mrežnu infrastrukturu daljnjim pojednostavnjenjem postupaka izdavanja dozvola, donošenjem pravnih okvira za poticanje ulaganja u postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora i olakšavanjem dijeljenja energije. Poduzeti korake za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva, osobito u prometnom sektoru i sektoru grijanja, među ostalim preusmjeravanjem trošarina s električne energije na fosilna goriva. Poduzeti daljnje mjere za održivu poljoprivredu poboljšanjem kvalitete vode i smanjenjem gubitka hranjivih tvari.

([29]) Program OECD-a za međunarodnu procjenu učenika za 2022.
([30]) Gambi, L., & De Witte, K. (2023), The uphill battle: The amplifying effects of negative trends in test scores, COVID-19 school closures and teacher shortages. Feb Research Report Department of Economics.

5. Poduzeti mjere za rješavanje problema manjka radne snage i neusklađenosti ponude i potražnje vještina, među ostalim za potrebe zelene i digitalne tranzicije. Poboljšati učinkovitost i usmjerenost aktivnih politika tržišta rada kako bi se skupine u nepovoljnom položaju dodatno integrirale na tržište rada, posebno osobe s niskom razinom obrazovanja, stariji radnici, osobe migrantskog podrijetla i osobe s invaliditetom. Poboljšati uspješnost i pravednost sustava obrazovanja i osposobljavanja te povećati njihovu relevantnost za tržište rada, posebno u područjima IKT-a i STEM-a. Nastaviti s reformama za poboljšanje statusa nastavničke struke ponudom fleksibilnijih i privlačnijih karijera te osposobljavanja nastavnika.

Sastavljeno u Bruxellesu 8. srpnja 2025.

Za Vijeće

Predsjednica

S. LOSE